

Co očekávat v této kapitole?

Úlohy v této kapitole prověří vaši **znalost pravidel českého pravopisu**. Pro jejich úspěšné zvládnutí si zopakujte všechna pravopisná pravidla a jevy, především vyjmenovaná slova, psaní hláskových skupin, shodu přísudku s podmětem, psaní velkých písmen, pravidla pro psaní předložek a předpon s/z a pro umístění interpunkce. Některé úlohy jsou zaměřeny na **jeden pravopisný jev**, jiné jsou **komplexní** a prověřují znalost pravopisných jevů z různých oblastí.


1 Ve které z následujících možností se nevyskytuje slovo s pravopisnou chybou?

- A) Pořádek si sjednal tak, že velmi hlasitě zakřičel.
- B) Pokazila se mu sbíječka, a tak práci nedokončil.
- C) Smazal se blátem tak ukrutně, až to nešlo vyprat.
- D) Po tváři jí ztékala slza, která pak dopadla na zem.

Rady a tipy

Věnujte pozornost formulaci otázky. Pokud je v ní zápor, je vždy podtržen.

2 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), či nikoli (N):

- 2.1 Nebyla z těch dívek, které se tak snadno vzdávají, rozhodla se tedy, že zmobilizuje veškeré své síly, které ji zbývaly, a dala se do práce.
- 2.2 Nanosila na stůl všechny potřebné věci, vyjma těch objemějších, které položila mimo pracovní plochu, aby nepřekážely jejímu snažení.
- 2.3 Sepsala si, co všechno musí zvládnout, protože se bála, že by zapomněla na něco důležitého, především na odstranění přebívajících částí.
- 2.4 Bylo nesmírně důležité a žádoucí, aby postupovala krok za krokem, pečlivě, uvážlivě a svědomitě tak, jak vyžadovaly pracovní postupy.

A	N
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Rady a tipy

U tohoto typu úloh najdete svazek čtyř výroků, u nichž je třeba rozhodnout mezi možnostmi ANO a NE. Počet odpovědí ANO a počet NE není ve svazku předem dán. Kombinace odpovědí může být libovolná, např. i čtyřikrát NE.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 3

Sklenář se díval na východ slunce a cítil stejnou úzkost jako každé ráno. Už skoro třicet let je pořád na jednom místě, v krámně na kopci, kam málokdy zavítá nějaký zákazník. Teď už je pozdě, aby něco změnil. Nenaučil se v životě nic jiného než nakupovat a prodávat výrobky ze skla. Bývaly doby, kdy jeho krám znalo hodně lidí: arabští obchodníci, francouští a angličtí geologové, němečtí vojáci, kteří měli vždycky v kapse peníze. Prodávat sklo bylo tenkrát velké dobrodružství a on si říkal, že zbohatne a na stará kolena bude mít krásné ženy.

Doby se však změnili a město také. Ceuta se rozrostla víc než Tanger a obchod se dal jiným směrem. Sousedé se odstěhovali a na kopci zůstalo jen pár krámků. A kvůli těm přece na kopec nikdo chodit nebude.

Sklenář však neměl na vybranou. Třicet let života ztrávil tím, že kupoval a prodával skleněné zboží, a teď bylo příliš pozdě na něco jiného.

(P. Coelho, *Alchymista*)

3 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Podtržené názvy měst jsou zapsány správně.



4 Které z následujících souvětí neobsahuje chybu v interpunkci?

- A) Ten kdo nejede s námi vlakem, bude muset zvolit vlastní dopravu.
- B) Nevím zda zvolil zcela správně, ale jeho rozhodnutí bylo překvapující.
- C) Přestal myslet na dívku, která ho opustila, a rozhodl se jít vlastní cestou.
- D) Koupili si do domu nového psa, který je velmi aktivní, a jen tak se neunaví.

5 Ke každému větnému celku (5.1–5.4) přiřadte jeden z uvedených typů chyb (A–F), který se v jednotlivých větných celcích vyskytuje:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

5.1 Toulali jsme se za sychravého počasí Pražskými ulicemi a nestěžovali si. _____

5.2 Zýval, povýšeně na mě shlížel z gotického ochozu a vůbec se necítil vinný. _____

5.3 Upřímně řečeno sběhlí počtáři se nemohou v této úloze mýlit, vypočítat ji je povinnost. _____

5.4 Na polském pobřeží Baltského moře můžete na plážích vidět právě narozená tulenní mláďata. _____

- A) chyba v psaní n/nn
- B) chyba v psaní přepony s/z
- C) chyba v psaní velkých písmen
- D) chyba v záznamu interpunkce
- E) chyba v psaní i/y v kořenu slova
- F) chyba ve shodě přísudku s podmínkem

Rady a tipy

Přiřazovací úlohy obsahují skupinu jevů označených číslicemi, k nimž je třeba přiřadit jednu z možností označených písmeny. Počet přiřazovaných možností je vždy vyšší než počet jevů, některé možnosti tedy nebudou využity.

6 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Pachatel je povinný bezodkladně uhradit vzniklou škodu v plné výši.
- B) Vědomě nikomu neublížil, a přestože byl nevinný, zpytoval svědomí.
- C) Skupinky účastníků seděly v místnosti po tmě a vzrušeně diskutovaly.
- D) Dívčiny havraní vlasy se leskly na slunci a třpytily se v nich kapky ranní rosy.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Týden po té scéně Andrea za Jirkou utekla. Byly prázdniny a on měl jet s kamarády na čundr na jižní Moravu. Místo toho ale vyrazili spolu, jenom samy dva. Andrea nenechala rodičům žádnou zprávu. Byl rok 1997 a ani ona, ani Jirka ještě neměli mobil. Její rodiče z toho málem přišli o rozum, podobně jako Jirkovy rodiče. Třetí den šli na policii, která vyhlásila celostátní pátrání. Andrea s Jirkou mezitím leželi ve stanu na jedné krásné mýtině v lese a skoro z něj nevystřčili nosy. Bez ustání totiž lilo jako z konve. Nenapadlo je, že ten déšť způsobí povodně, při kterých zemře padesát lidí, a rodiče budou ztrnulí hrůzou. V tom stanu si povídali a vylézali jenom tehdy, když potřebovali dojít do vesnice pro rohlíky nebo polévky v sáčku. Andrea byla naprosto šťastná.

(P. Hartl, Nejlepší víkend, upraveno)

7 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

Rady a tipy

Netipujte, uvádějte pouze výrazy, kterými jste si jisti. Za nesprávně uvedené výrazy se odečítají body.



8 Které z následujících souvětí obsahuje chybu v interpunkci?

- A) V jednom okamžiku se ozval ohlušující hrom, brzy se přihnala silná bouřka.
- B) Chová se velmi povýšeně, a dokonce ošklivě pozurážel celé osazenstvo sálu.
- C) Baletky tančily, pokud mohu soudit bezchybně po dobu celého představení.
- D) Sotva se na Štědrý den probudil, vběhl do pokoje a začal vesele poskakovat.

Rady a tipy

Abyste zvládli tuto úlohu, připomeňte si zásady pro psaní interpunkce. Nezapomeňte na zvláštnosti větné stavby, jakými jsou oslovení, vsuvka, citoslovce, samostatný větný člen.

9 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), či nikoli (N):

- 9.1 Ať už jsme navštívili Český Krumlov, Františkovy Lázně, či Kutnou Horu, všude se nacházely davy turistů a my jsme se jimi proplétali.
- 9.2 Domů jsme to vzali přes Žďár nad Sázavou a Mikulov, kde jsme i přespávali, protože jsme si chtěli dostatečně užít tamější památky.
- 9.3 Praze jsme se kvůli obrovskému množství lidí vyhnuli zcela záměrně, i když nám pak bylo líto, že jsme nenavštívili ani Národní muzeum.
- 9.4 Největším překvapením pro nás bylo Ústí nad Labem, užili jsme si cestu lanovkou a pohled na chráněnou krajinnou oblast České Středohoří.

A	N
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Teď už ho nezužují – ty drásavé, bezmocné sny. Vynořil se z nich a s hlavou nad hladinou, jež se mu pozvolna smekla až k patám, kráčel po pevné zemi.

Ovládl chvějící se rty a vyloudil z nich melodii. Nápěv, trylek, barevný zvuk, cosi, co v sobě našel a co mu nikdo na světě nepropije. Zdroj tajuplnné radosti.

Zurčí v něm jakýsi pramen a všechno kolem se rozezpívalo s ním. To je ta záhada, to je to tajemství. Svět v jednom kuse zní. Jinak by byl k nesnesení.

Loni na podzim mohl takhle přijít o život, když troubyl s jeleny v říji. Jeden se s ním přišel prát. Vztyčil se v posledním okamžiku. Dodnes ho to trochu mate. Jsem jen o málo větší. Jak poznal, že nejsem jelen?

V jedné vteřině si oživil svůj děs i okouzlení, když se pár metrů nad ním rozprostřelo paroží mohutné jako koruna stromu. Kráčel směrem k řece. Nad svahem je studánka, u níž si odpočine.

(K. Legátová, Želary, upraveno)

10 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

11 Která možnost je pravopisně správně?

- A) Viník se ani nezapýřil a tvářil se zpupně.
- B) Zaručený typ na vítěze v prvním dostihu nevyšel.
- C) Měkkoučky a hebký svetr příjemně zahřival její zkrhlé tělo.
- D) Autorem oblíbené knihy *Střevíce z líčí* je známý spisovatel František Nepil.



12 Ve kterém z následujících úryvků je chyba v psaní přímé řeči?

- A) „Filipe, to snad nemyslíš vážně,“ povzdychla si maminka.
 B) Jonáš za mnou přišel se zvědavým dotazem, „Kolik tě to stálo?“
 C) „Chtěli jsme,“ dodal trenér, „aby si ti nejvíce vytížení hráči odpočinuli.“
 D) „Jak to zvládáš?“ chtěl vědět, protože mu Petr o mé situaci již poreferoval.

13 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda obsahuje pravopisnou chybu (A), či nikoli (N):

- 13.1 Tacy se prohýbaly pod pečenými masy a napěněnými půllitry piva.
 13.2 Smaženými žabými stehýnky ani lososovými rolkami mě neokouzlíš.
 13.3 Pod zářícím vánočním stromečkem zakrývaly pestré balící papíry vytoužené dárky.
 13.4 Lázeňská města v Západních Čechách lákala k pobytu významné osobnosti již v minulých staletích.

A	N
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

14 Přiřadte k jednotlivým větným celkům (14.1–14.4) pravopisnou chybu (A–F), která se v dané větě objevuje:

(Každou chybu z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

- 14.1 Stálo ho až nezměrné úsilí, aby si uvědomil, že klasicismus se inspiroval Antikou.
 14.2 Čtyři velmi smělé kapsáři bez okolků okrádali turisty stojící u Staroměstské radnice.
 14.3 Kráčel ztemelou ulicí Františkových Lázní, kde byl ubytovaný, a nesmírně si to užíval.
 14.4 Mladík zlíbal svou dívku, která se na něj mile usmála a nezapomněl ani na dárek pro ni.

- A) chyba v interpunkci
 B) chyba v psaní mě/mně
 C) chyba v psaní předpony s/z
 D) chyba v psaní velkých písmen
 E) chyba v psaní koncovky přídavného jména
 F) chyba v psaní koncovky podstatného jména

15 Ve které z následujících vět jsou správně zapsány číslovky?

- A) 3. den zasedání budeme debatovat až do 18 hodin.
 B) 3 den zasedání budeme debatovat až do 18. hodin.
 C) 3tí den zasedání budeme debatovat až do 18ti hodin.
 D) 3-tí den zasedání budeme debatovat až do 18-ti hodin.

Rady a tipy

Připomeňte si pravidla pro správný zápis číslovek v textu.

16 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), či nikoli (N):

- 16.1 Běžecké boty, které zakoupil v prodejně obuvi v Nezvalově ulici, vrátil krátce před skončením záruční doby.
 16.2 Třídenní výlet v Krušných Horách, na který se těšila celá třída, se musel kvůli povětrnostním podmínkám zrušit.
 16.3 Novákovi strávili na stavebním úřadě v Havlíčkově Brodě několik hodin, než si vyřídili stavební povolení ke stavbě rodinného domu.
 16.4 Všechna lyžařská centra v Peci pod Sněžkou musela letos využívat výkonná sněžná děla, aby si zajistily dostatečné množství návštěvníků.

A	N
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Stejně jako Evropa a Spojené státy vytěžili úspěchy starověkého Řecka a Říma k obohacení své vlastní kultury, rozpracovali Vietnamci politiku, náboženství, sociologii a umění, které absorbovali z Číny. Tento vliv nebyl pouhou náhodou způsobenou zeměpisnou blízkostí. Čína od roku 111 př. n. l. do roku 939 n. l. ovládala Vietnam jako vazalský stát a zahájila změnu kulturní orientace, která proniká až k samotné podstatě toho, co znamená být Vietnamcem.

Nejzřejmějším dědictvím je konfucianismus, etický systém tak důkladně protkaný předivem čínské a vietnamské společnosti, že další politické nátěry, například marxismus, jsou ve srovnání s ním pouhou kosmetickou úpravou.

(National Geographic, Průvodce Vietnam, upraveno)

17 Najděte ve výchozím textu tři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

18 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje pravopisnou chybu (A), či nikoli (N):

- | | A | N |
|---|--------------------------|--------------------------|
| 18.1 Nejoblíbenější svačinou našeho Petřika jsou různé příkrmy, nejraději má ovocné dětcké výživy. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 18.2 Odpoledne pospíchala do krejčovství Lunika, protože potřebovala zúžit halenku s motýlymi rukávy. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 18.3 Do nového roku si dal hned několik předsevzetí a jedním z nich bylo skoncovat se zlozvykem jíst tučná jídla. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 18.4 Od sympatických letušek jsme se doslechli, že záchrané vesty a dýchací masky patří k povinnému vybavení každého letadla. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

19 Ve které z následujících možností nejsou všechna slova zapsána pravopisně správně?

- A) lehčí taška, nižší příjem, snazší úkol
 B) hladší průběh, sušší podnebí, prudčí svah
 C) sladší moučník, hluší tetřevi, měkčí polštář
 D) vyšší hora, nejbližší přátelé, dražší vstupenka

20 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je zapsáno pravopisně správně (A), či nikoli (N):

- | | A | N |
|---|--------------------------|--------------------------|
| 20.1 Po prázdninách se Pavel chystá na studijní pobyt do Belgie, ačkoli umí jen základy francouzštiny. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.2 V Základech společenských věd jsme se mimo jiné dověděli, kolik členů má v současnosti Evropská unie. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.3 Na autodromu ve Vysokém Mýtě se sešlo mnoho majitelů Škodovek, aby získali správné návyky pro bezpečné ovládání vozidla. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.4 V novém zábavném pořadu televize Prima si můžete nenásilnou formou zopakovat to, co jste se o České Republice naučili na základní škole. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 21

Hospody se vylidnili, protože pijáci byli nuceni věnovat se svému koníčku v soukromý, a hospodským klesly zisky. Po třinácti měsících skončil další generální tajemník, soudruh Černěnko, a situace se opakovala. Už jsme si pomalu začínali zvykat. Že socialistické hospodářství zaostává, bylo jasné každému a kolovaly o tom stovky vtipů. Ale výr změn proměnil i naše životy.

(A. Mornštajnová, Slepá mapa, upraveno)

- 21** Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 22

V první době po ruské invazi se ještě nedalo mluvit o teroru. Jelikož skoro celý národ nesouhlasil s okupačním režimem, Rusové museli najít mezi Čechy nové lidi a protlačit je k moci. Ale kde je měli hledat, když víra v komunismus i láska k Rusku byly mrtvé? Hledali je mezi těmi, kteří v sobě měli touhu se za něco mstít životu. Bylo třeba sjednotit, pěstovat a udržovat v pohotovosti jejich agresivitu. Bylo třeba ji cvičit nejdřív na provizorním cíli. Tím cílem se staly zvířata.

Noviny tehdy začaly otiskovat cykly článků a organizovat dopisy čtenářů. Žádalo se například, aby se ve městech vyhubili holubi. Hlavní kampaň však byla namířena proti psům. Lidé byli ještě zoufalý nad katastrofou okupace, ale noviny, rozhlas, televize nemluvili o ničem jiném než o psech, kteří znečišťují chodníky a parky.

(M. Kundera, Nesnesitelná lehkost bytí, upraveno)

- 22** Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

ŘEŠENÍ

1 B; **2** 2.1 N, 2.2 N, 2.3 N, 2.4 A; **3** (v) krámě, francouzští, (se) změnilly, strávil; **4** C; **5** 5.1 C, 5.2 E, 5.3 B, 5.4 A; **6** C; **7** sami, Jirkovi, totiž, strnulí; **8** C; **9** 9.1 A, 9.2 A, 9.3 A, 9.4 N; **10** nesužují, tajuplné, troubil, níž (u níž si odpočine); **11** A; **12** B; **13** 13.1 N, 13.2 A, 13.3 A, 13.4 A; **14** 14.1 D, 14.2 E, 14.3 B, 14.4 A; **15** A; **16** 16.1 A, 16.2 N, 16.3 A, 16.4 N; **17** vytěžily, způsobenou, nejzřejmějším; **18** 18.1 A, 18.2 A, 18.3 N, 18.4 A; **19** B; **20** 20.1 A, 20.2 N, 20.3 N, 20.4 N; **21** vylidnily, soukromí, vír, proměnil; **22** cíli, (se) stala, zoufalí, nemluvily

